

Reactie RWE op het concept wetsvoorstel Verbod op kolen bij elektriciteitsproductie

14 juni 2018

Met deze inbreng maakt RWE gebruik van de mogelijkheid om een zienswijze in te brengen op het concept wetsvoorstel Verbod op kolen bij elektriciteitsproductie, gepubliceerd op 16 mei 2018.

RWE plaatst kanttekeningen bij het uiteindelijk beoogde effect van het voorstel: reductie van de CO₂-uitstoot. Dit effect moet vanuit een EU perspectief worden bekeken. De elektriciteitssector in Nederland is nauw verbonden met omliggende landen en de rest van de EU. Per saldo zal het verbod tot effect hebben dat de productie van elektriciteit en daarmee ook de CO₂-uitstoot wordt verplaatst, grotendeels naar het buitenland. Dat deze verplaatsing daadwerkelijk tot een vermindering van de CO₂-uitstoot zal leiden, is in de concept Memorie van Toelichting niet onderbouwd. In de mix van de geïmporteerde stroom zal een aanzienlijk deel zitten dat met behulp van kolencentrales (steenkolen of bruinkolen) is opgewekt. Indien er wel op korte termijn een emissiereductie ontstaat zal deze op de lange termijn teniet worden gedaan vanwege het feit dat de elektriciteitssector in Nederland onder het EU ETS (Europees systeem voor emissiehandel) valt. Dit komt door het (indirecte) waterbedeffect: met een reductie in emissies ten gevolge van een nationale maatregel daalt de prijs van emissierechten, wat de uitstoot van CO₂ elders zal doen stijgen. Tegelijkertijd verliest Nederland wel aan werkgelegenheid en economische bedrijvigheid met het verbod op het gebruik van kolen, en stijgt de elektriciteitsprijs. Ook leidt het verbod onherroepelijk tot een vermindering van de leveringszekerheid van elektriciteit in Nederland. Een algeheel verbod op het gebruik van kolen voor elektriciteitsproductie in Nederland is om al deze redenen onverstandig.

In het kader van de gewenste reductie van CO₂-uitstoot zou het meer voor de hand liggen dat (nog meer) wordt ingezet op de vergroting van de capaciteit van de opwekking van hernieuwbare energie in Nederland. Een daadwerkelijke reductie is ook alleen langs die weg te bereiken. RWE heeft meerdere malen kenbaar gemaakt bereid te zijn daaraan een bijdrage te leveren, en met de overheid in gesprek te gaan over de wijze waarop met haar twee kolencentrales een significante bijdrage aan de reductie van de uitstoot van CO₂ kan worden bewerkstelligd door een omschakeling van het gebruik van kolen naar het gebruik van biomassa. Zoals ook geldt voor de omschakeling naar andere bronnen van hernieuwbare energie, kan die omschakeling naar een economie gebaseerd op groene grondstoffen echter alleen met significante steun van de overheid. RWE betreurt het dat voor een dergelijk overleg kennelijk geen ruimte bestaat. Volgens RWE zou een (concept) wetsvoorstel het sluitstuk moeten zijn van een overlegproces. Van overleg is echter in het geheel geen sprake. Het voorgenomen verbod maakt zelfs geen deel uit van het overleg aan de 'tafels' dat moet leiden tot het Klimaatakkoord. Zoals gezegd, RWE heeft zich steeds bereid getoond tot overleg en zij is dat nog steeds.

RWE meent dat biomassa als bron van hernieuwbare energie onmisbaar is om de gewenste CO₂-reductie uit het regeerakkoord te bewerkstelligen. Zij merkt op dat er ook geen realistisch plan voorligt dat zicht geeft op die reductie zonder de inzet van biomassa.

Het treffen van deze maatregel – die om de zojuist genoemde redenen dus niet-effectief en onverstandig is – heeft bovendien tot gevolg dat de exploitanten van de kolencentrales onevenredige schade wordt berokkend. RWE heeft geïnvesteerd in centrales met een economische levensduur tot zeker 2040 (Amercentrale) en 2055 (Eemshavencentrale). Zo heeft de bouw van de in 2015 in gebruik genomen Eemshavencentrale € 3,2 miljard gekost. Het voor het einde van de economische levensduur introduceren van een verbod op het stoken van kolen zal ten minste moeten leiden tot een adequate schadevergoeding. De in het concept wetsvoorstel opgenomen termijnen die lopen tot 2025 (Amercentrale) en 2030 (Eemshavencentrale), waarna het gebruik van kolen voor de elektriciteitsproductie niet meer is toegestaan, zijn volstrekt onvoldoende om de door RWE gedane investeringen in haar centrales terug te verdienen. Het gaat hier om kapitaalintensieve bedrijven en buitengewoon lange afschrijvingstermijnen.

RWE heeft de afgelopen tijd ook met regelmaat aangegeven bereid te zijn met de overheid in gesprek te gaan over schadevergoeding voor het eerder stoppen met het gebruik van kolen. In de Kamerbrief van 13 december 2017 heeft de Minister van Economische Zaken en Klimaat zelf terecht gewezen op de belangen van de eigenaren van de centrales en met het oog daarop benadrukte hij dat een zorgvuldige voorbereiding van een wettelijk verbod op het gebruik van kolen ‘van het grootste belang’ is. Daarvan blijkt echter niets uit het concept wetsvoorstel dat nu is gepubliceerd. Het feit dat het voorstel geen regeling tot vergoeding van schade als gevolg van de voortijdige sluiting van de centrales inhoudt, doet uiteraard niet af aan de verplichting van de Nederlandse overheid deze (zeer substantiële) schade te vergoeden.

RWE merkt in dit verband op dat de Eemshavencentrale in 2015 in gebruik is genomen en is gebouwd op verzoek van de Nederlandse overheid. Een belangrijk argument van de overheid was om de leveringszekerheid te vergroten met onder meer deze centrale. Het huidige wetsvoorstel schendt dan ook het bij RWE gewekte vertrouwen dat zij haar centrale tot minimaal 2055 zou kunnen exploiteren. Ook uit oogpunt van het belang van het bieden van investeringszekerheid aan bedrijven is dit concept wetsvoorstel daarom zeer schadelijk.

Samenvattend zal het wetsvoorstel (i) niet het gewenste effect hebben, (ii) de leveringszekerheid mogelijk in gevaar brengen, (iii) tot kapitaalvernietiging leiden (welke schade de overheid voor haar rekening dient te nemen en daardoor voor haar kostbaar is), (iv) niet tot een vergroting van het aandeel van hernieuwbare energie in het totale elektriciteitsverbruik leiden en (v) de investeringszekerheid van bedrijven in Nederland schaden.

Gezien voorgaande argumenten verzoeken wij u daarom om af te zien van het verder brengen van het concept wetsvoorstel, althans in ieder geval in de huidige vorm.